

і не у повному складі необхідно обновляти паперові ПКМ. Найбільш оптимальним є використання космічних знімків (після їх прив'язки до системи координат за допомогою GPS) в якості актуальної растрової підкладки, яка використовується у поєднанні з існуючим програмним забезпеченням.

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ОДНА З ФОРМ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Супрун Л.О., кандидатка філологічних наук

ludmila.suprun@ukr.net

Відокремлений структурний підрозділ “Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «ХАІ»”

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Саме такі завдання ставить перед освітянами Концепція Нової української школи. В процесі навчання здобувачі набуватимуть компетентностей, які є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну або подальшу навчальну діяльність. Однією зі складових

акмеологічного підходу до навчання, яка сприятиме розвитку компетентностей студентів, може бути театральна діяльність.

На основі вивчення широкого кола наукових тверджень з мистецтвознавства визначено низку функцій театральної діяльності в естетичному вихованні студентів, зокрема такі, як художньо-пізнавальна, емоційно-оцінна, мистецько-творча, мистецько-комунікативна і художньо-гедоністична функції. Так, однією з особливо вагомих для розвитку особистості вважають художньо-пізнавальну, спрямовану на розширення кругозору та збагачення духовного розвитку студентів. Театральна діяльність є важливим фактором підвищення рівня емоційної сприйнятливості, розвитку здатності до оцінних дій у сфері естетичних явищ, забезпечення психологічної розрядки підлітків, що обґрунтовує наявність емоційно-оцінної функції. Аргументом може бути міркування Є. Шевцова: «Мистецтво посідає особливе місце в естетичному вихованні, у розвитку чуттєво-емоційної сфери людини. Водночас характер впливу мистецтва на формування емоційного світу особистості досі залишається однією з найскладніших проблем естетичного виховання. Емоційний вплив мистецтва виявляється у тому, що людина повному починає сприймати себе, свою діяльність. Це, у свою чергу, стимулює пошук нею такої діяльності, яка відповідала б її більш вирослим почуттям» [5, с. 29-30].

Однією з проблем естетичного виховання засобами мистецтва є формування художньо-естетичного смаку учасників театральної діяльності. Формування у студентів навичок естетичних суджень і оцінок може здійснюватися

різноманітними способами: у процесі бесід про театральний твір, його аналізу, під час перегляду в театрі та безпосередньої участі студентів у театральному дійстві. Доцільно наголосити, що однією з домінуючих потреб сучасного студента, зумовлених надзвичайною насиченістю навчально-виховного процесу, різноманітною інформацією, темпом життя і впливом окремих негативних суспільних факторів є потреба у відпочинку та психологічному розвантаженні. Цінною властивістю театру якраз і є можливість забезпечення такої потреби. Таким чином, творча діяльність студентів у сфері театального мистецтва здатна сприяти мінімізації психологічної напруженості й тим самим – вивільненню позитивної енергії дитини. Вагоме значення у естетичному вихованні юнацтва засобами театальної діяльності має також мистецько-творча функція, що полягає в активізації творчих здібностей здобувачів. Театральне мистецтво, демонструючи майстерність сценічного перевтілення, викликає потребу у власному вдосконаленні та реалізації ідей, тобто у творчості, таким чином спонукаючи людину до особистісного самовираження.

Студентський театр «Мальви» у Харківському коледжі телекомунікацій функціонує вже понад двадцять років. За цей час показано п'ятнадцять спектаклів. Щорічно перед зимовими святами відбувається прем'єра. Тему і автора обираємо всім колективом. З цього починається творчий процес, який триває майже рік. Проходять кастинги, пробні читання текстів ролей, їх розподіл, а далі – репетиції. Прем'єру нетерпляче очікують усі студенти: актори, режисери, художники, а особливо – глядачі. У

студентському театрі учасники в процесі постановок театральних вистав особливо охоче репрезентують уже набуті під час лекцій знання про характери персонажів. А з яким задоволенням вчать напам'ять величезні тексти ті, хто ще вчора не міг запам'ятати маленького віршика, як мужньо долають свою нерішучість, боязнь великої сцени. Заняття театральною творчістю сприяють концентрації особливої уваги та чутливості до вчинків інших людей у житті, розвитку вміння бачити, розуміти мету і значення різноманітних дій людини. Краще розуміючи вчинки людей, студенти оцінюють і свої власні вчинки. Емоційний вплив мистецтва полягає у тому, що людина по-новому починає сприймати себе і свою творчість. Це, у свою чергу, стимулює пошук нею такої діяльності, яка б відповідала її більш розвиненим почуттям, впливу в аспекті трансформації емоційно-чуттєвої сфери. Це пояснюється насамперед тим, що жоден крок на сцені, жодна фізична дія у театральному мистецтві не здійснюється механічно, без внутрішнього обґрунтування, і студент-виконавець через специфіку роботи актора над роллю, змушений постійно спостерігати емоційні переживання як свої власні, так й інших учасників спектаклю. Одним із доволі вагомих аргументів на користь залучення підлітків до театральної діяльності є її вплив на формування естетично-оцінного ставлення до дійсності, зокрема. до мистецтва.

Дивовижним явищем для акторів студентського театру «Мальви» стало знайомство з головним режисером Харківського національного академічного театру опери та балету імені Миколи Лисенка Арменом Міграновичем Калояном, який провів

екскурсію по найпоташнішим і найцікавішим місцям оперного театру. Студенти побували на головній сцені, побачили, як виготовляють костюми і декорації, накладають грим і відточують акторську майстерність під час репетиції. Серед функцій театральної діяльності в естетичному вихованні юнацтва і молоді необхідно відзначити мистецько-комунікативну функцію, спрямовану на формування навичок творчої співпраці у мистецькому колективі та розвиток комунікативних якостей учасників сценічної практики. Окрім радості творчості у процесі роботи над постановкою, майбутній актор відчуває задоволення від того, що знайшов своє місце серед інших, поборов свою невпевненість, проявив і ствердив себе у колективі. Відтак важлива сторона театральної діяльності полягає в тому, що за її допомогою студентів надається необмежена можливість духовного спілкування, передавання своїх переживань колегам-акторам і глядачам.

Логічним у плані здійснення функціонального аналізу естетико-виховного значення театральної діяльності студентів є виокремлення ще однієї функції – художньо-гедоністичної, стрижнем якої є збудження відчуття естетичної насолоди від художньої творчості, сприйняття елементів різних видів мистецтва та осягнення краси в їх інтегративному поєднанні. Важливе значення театрального мистецтва полягає у поглибленні та урізноманітненні навчального процесу, у акмеологічному підході як основної умови підвищення ефективності та якості навчання. Уроки – спектаклі, інсценівки за творчістю Лесі Українки, Івана Франка, Михайла Старицького, Миколи Гоголя,

Бернарда Шоу та інших митців сприяють кращому вивченню творчого спадку корифеїв української та світової літератури, вирішенню проблем естетичного виховання засобами мистецтва. На таких уроках студенти вчать сприймати і розуміти художній твір з іншого ракурсу, з ракурсу актора оцінюють його зміст і форму, художні засоби, якими користується автор для створення образів. У студентів формуються навички естетичних суджень і оцінок.

Видатний режисер В. Немирович–Данченко писав: «Музика життя; дух легкого, вільного спілкування; безперервна близькість до блиску вогнів, до красивої мови; збуджується усе моє найкраще; ідеальне віддзеркалення усіх людських взаємостосунків – сімейних, дружніх, ділових, любовних, політичних, героїчних, зворушливих, смішних... Царство мрії. Влада над натовпом...» [3, с. 105].

Таким чином, можна стверджувати, що заняття театральним мистецтвом розширюють життєвий та художній світогляд здобувачів, підвищують рівень емоційної сприйнятливості, розвивають у них здатність до оцінювання естетичних явищ, активізують художньо-креативні здібності, мають значний потенціал для формування у студентської молоді навичок творчої співпраці в мистецькому колективі, сприяють розвитку мовленнєвої активності, інтенсифікують комунікативність його учасників, Всі зазначені елементи забезпечують системний процес естетичного розвитку здобувачів знань, вдало доповнюючи навчання, сприяють вихованню цілісної особистості, усебічно розвиненої, інноватора

здатного змінювати навколишній світ, конкурувати на ринку праці та учитися впродовж життя.

Література

1. Брехт Б. Восприятие искусства и искусство восприятия / Б.Брехт // Декоративное искусство СССР. - 1964. - №8. - С.37-42.
2. Гросс К. Введение в эстетику / К.Гросс. - К. : Харьков, 1989. - 246 с.
3. Немирович-Данченко В.И. «Из прошлого» / В.И.Немирович-Данченко. - М. : Искусство, 1989.- 486 с
4. Станиславский К.С. Собрание сочинений. - В 8-ми т.- М. : Искусство, 1954-1963. - Т.5. - 466 с. Шевцов Е.В. Эстетическое воспитание и формирование личности / Е.В.Шевцов. - М.: Просвещение, 1982. - 293 с.

ДУАЛЬНА ОСВІТА: ШУКАЄМО КРОКИ ВТІЛЕННЯ

Суркова Є.Ф., викладач вищої категорії,
syrkova.sob2@gmail.com

Белікова С. О., викладач першої категорії,
stanislavalipovaya86@ukr.ne

ВСП “Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «ХАІ»”

Сучасна освіта вимагає нових педагогічних технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість професійної підготовки фахівців у будь-якої галузі. Сьогодні